

Najčastejšie otázky a odpovede pre občanov Ukrajiny so štatútom dočasného útočiska

Otázky – zamestnanosť:

Kedy sa môžem zamestnať?

Občania Ukrajiny sa môžu na Slovensku zamestnať po udelení dočasného útočiska.

Aké doklady a dokumenty potrebujem k tomu, aby som sa mohol zamestnať?

Doklad o udelení dočasného útočiska, cestovný pas, poprípade doklad o najvyššom ukončenom vzdelaní. V niektorých prípadoch je potrebné predložiť aj ďalšie doklady, napríklad zdravotný preukaz, hygienické minimum, kartu vodiča. O potrebe dodatočných dokladov informuje zamestnávateľ.

Ako vyhľadávať voľné pozície?

Občania Ukrajiny si môžu prezrieť všetky dostupné pracovné miesta na portáli www.sluzbyzamestnanosti.gov.sk. Ponuky sú preložené aj do ukrajinského jazyka. Na portáli sú aj pracovné ponuky, ktoré sú vhodné pre cudzincov. Tie sa dajú vyfiltrovať.

Kde sa môžem zamestnať?

Je možné zamestnať sa u zamestnávateľov, ktorí ponúkajú voľné pracovné pozície. Ich prehľad nájdete na portáli www.sluzbyzamestnanosti.gov.sk. Ponuky sú preložené aj do ukrajinského jazyka. Na portáli sú aj pracovné ponuky, ktoré sú vhodné pre cudzincov.

Sú k dispozícii možnosti rekvalifikácie a vzdelávania?

Zodpovedné inštitúcie pripravujú projekt, v rámci ktorého sa občania Ukrajiny budú môcť rekvalifikovať a získať rekvalifikáciu a vzdelanie. Projekt by mohol byť spustený v priebehu mája. Viac informácií sa dozviete na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny.

Existuje špeciálny projekt pre zamestnanie Ukrajincov?

Zodpovedné inštitúcie pripravujú projekt, v rámci ktorého budú mať občania Ukrajiny jednoduchší prístup k zamestnaniu. Predpokladaný termín spustenia projektu je máj 2022. Viac informácií sa dozviete na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny.

Otázky – pomoc v hmotnej núdzi:

Kedy mám nárok na pomoc v hmotnej núdzi?

O pomoc v hmotnej núdzi môžu požiadať občania Ukrajiny, ktorí majú pridelený štatút dočasného útočiska. Pomoc v hmotnej núdzi zahŕňa dávku v hmotnej núdzi a príspevok na nezaopatrené dieťa, ak je dieťa vo veku plnenia povinnej školskej dochádzky. Prípadný nárok na ochranný príspevok vzniká splnením zákonom stanovených podmienok.

Ako vyplniť tlačivo žiadosti o pomoc v hmotnej núdzi?

Žiadosť na posúdenie nároku na pomoc v hmotnej núdzi možno podať vo veľkokapacitných centrách v Bratislave, Nitre, Žiline, Humennom a Michalovciach alebo na všetkých úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny. K dispozícii sú dvojjazyčné slovensko-ukrajinské tlačivá pre žiadosť o pomoc v hmotnej núdzi a pracovníci úradu, ktorí pomôžu občanom Ukrajiny pri vyplňaní tlačiva.

Koho všetkého uviesť do žiadosti o pomoc v hmotnej núdzi?

V žiadosti o pomoc v hmotnej treba uviesť členov domácnosti, ktorí sú so žiadateľom na území Slovenska. Môže to byť manžel, vlastné deti, zverené deti, deti pri ktorých je žiadateľ ustanovený súdom za opatrovníka.

Ako sa dozviem, že mi bola priznaná pomoc v hmotnej núdzi?

Rozhodnutie o priznaní pomoci v hmotnej núdzi sa nevydáva. Rovno sa poskytuje plnenie, teda vyplatenie pomoci v hmotnej núdzi, o čom je žiadateľ informovaný poštou alebo pripísaním pomoci na účet v banke.

Aká je výška dávky v hmotnej núdzi?

Občania Ukrajiny majú nárok na dávku v hmotnej núdzi v rovnakej výške a za rovnakých podmienok ako občania Slovenskej republiky.

Výška dávky v hmotnej núdzi:

- 68,80 eura mesačne, ak ide o jednotlivca,
- 119,60 eura mesačne, ak ide o dvojicu bez detí,
- 130,90 eura mesačne, ak ide o jednotlivca s dieťaťom alebo najviac so štyrmi deťmi,
- 179 eura mesačne, ak ide o dvojicu s dieťaťom alebo najviac so štyrmi deťmi,
- 191,20 eura mesačne, ak ide o jednotlivca s viac ako štyrmi deťmi,
- 241,30 eura mesačne, ak ide o dvojicu s viac ako štyrmi deťmi.

Kedy bude dávka vyplatená?

Pomoc v hmotnej núdzi sa vypláca nasledujúci kalendárny mesiac po kalendárnom mesiaci, v ktorom bola podaná žiadosť o pomoc v hmotnej núdzi.

Pomoc v hmotnej núdzi sa vypláca v nasledujúcich termínoch:

- a) poštovým okruhom - v druhej polovici kalendárneho mesiaca (najskôr 18. deň v mesiaci)*
- b) prevodom na bankový účet - v polovici kalendárneho mesiaca (približne 15. deň mesiaca)*

Ako často mi bude pomoc vyplácaná a kedy?

Pomoc v hmotnej núdzi je vyplácaná mesačne.

Akým spôsobom môže byť dávka vyplatená?

Pomoc v hmotnej núdzi sa vypláca poštou alebo na bankový účet zriadený na území SR.

Môže byť pomoc vyplácaná na ukrajinské číslo účtu?

Nie.

Môže byť pomoc vyplácaná na číslo účtu obce alebo inej osoby?

Nie, môže byť ale vyplatená na účet spoločne posudzovanej osoby uvedenej v žiadosti.

Môže byť viacerým rodinám vyplácaná pomoc na jedno číslo účtu?

Nie.

Dá sa zmeniť spôsob vyplácania pomoci? Ak áno, ako?

Áno, zmenu spôsobu vyplácania treba nahlásiť na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny.

Ak sa pohybujem po celom Slovensku a mám miesto výplaty na adresu, čo v takomto prípade?

Žiadateľ o pomoc v hmotnej núdzi má možnosť zriadiť si účet v banke a požiadať úrad o zmenu výplaty na účet na Slovensku.

Ako mi bude dávka vyplatená, keď odídem zo SR?

Dávka vyplatená nebude. Podľa zákona o pomoci v hmotnej núdzi sa pomoc v hmotnej núdzi neposkytuje do cudziny.

Kedy zanikne nárok na pomoc v hmotnej núdzi?

Pomoc v hmotnej núdzi je možné poskytovať dovtedy, kým sa nezmenia príjmové resp. majetkové pomery žiadateľa a spoločne posudzovaných osôb. Ak výška príjmu je vyššia ako suma nárokov na pomoc v hmotnej núdzi, dávka sa odníme. Ak sa žiadateľ a spoločne posudzované osoby odsťahujú zo SR zaniká im nárok na poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi.

Zanikne poskytovanie pomoci automaticky po tom, ako nastúpim do práce?

Poberateľ pomoci v hmotnej núdzi musí nahlásiť každú zmenu do ôsmich dní úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Poberateľ musí predložiť pracovnú zmluvu, prípadne dohodu a potvrdenie o príjme. Poskytovanie dávky v hmotnej núdzi môže pokračovať aj v prípade nástupu do zamestnania. Výška dávky sa zníži o sumu vo výške 75 % z príjmu.

Mám ako tehotná nárok na príspevky a dávky v tehotenstve?

Zo strany úradu práce, sociálnych vecí a rodiny má tehotná občianka Ukrajiny nárok na ochranný príspevok v prípade splnenia podmienok uvedených v zákone o pomoci v hmotnej núdzi, teda doloženia potvrdenia vydaného lekárom na území Slovenska.

Budem mať po pôrode nárok na príspevok pri narodení dieťaťa a ďalšie príspevky a dávky v súvislosti so starostlivosťou o novorodenca?

Nie. Podmienkou nároku na uplatnenie príspevku pri narodení dieťaťa je okrem iného aj trvalý pobyt na území Slovenska.

Pri prídavku na dieťa, rodičovskom príspevku je okrem iného podmienkou poskytnutia aj trvalý pobyt alebo prechodný pobyt na území Slovenska.

Je možné získať príspevok na bývanie?

Nie, ak ste ubytovaní na základe zmluvy o ubytovaní.

Aké ďalšie príspevky a dávky okrem pomoci v hmotnej núdzi môžem dostať?

- príspevok na starostlivosť o dieťa do troch rokov veku dieťaťa alebo do šiestich rokov veku dieťaťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom (pri vykonávaní zárobkovej činnosti),

- príspevky, ktorými štát podporuje náhradnú starostlivosť o dieťa - jednorazový príspevok dieťaťu pri zverení, opakovaný príspevok dieťaťu, opakovaný príspevok rodičovi. Pri opakovanom príspevku rodičovi vzniká nárok v prípade, ak náhradný rodič je občanom Slovenska. Ak náhradným rodičom je občan Ukrajiny, nárok mu vzniká ak má prechodný pobyt na území Slovenskej republiky.

- nárok na dotáciu na stravu majú deti z Ukrajiny, ktoré sa zúčastnia výchovno-vzdelávacieho procesu v materskej škole alebo vyučovania v základnej škole, a odoberú stravu,
- nárok na ochranný príspevok majú občania Ukrajiny v prípade splnenia zákonom stanovených podmienok.

Otázky – dotácia na stravu:

Ktoré deti majú nárok na dotáciu na stravu?

Nárok na dotáciu na stravu majú deti z Ukrajiny, ktoré spĺňajú nasledovné podmienky:

- sú z domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi, alebo navštevujú materskú či základnú školu, v ktorej je najmenej 50 % detí z domácností, ktorým sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi
- ak deti navštevujú základnú školu alebo posledný ročník materskej školy, nemusí byť naplnená predošlá podmienka, zástupca dieťaťa však musí predložiť zriaďovateľovi školy čestné vyhlásenie, že na dieťa si ani jeden člen domácnosti neuplatňuje takzvaný zvýšený daňový bonus.
- zúčastňujú sa výchovno-vzdelávacieho procesu v materskej škole alebo vyučovania na základnej škole
- odoberú stravu v školskom zariadení.

Ako sa uchádzať o dotáciu na stravu pre dieťa?

K poskytnutiu dotácie na stravu nie je potrebné predkladať žiadnu žiadosť. Pri zápise dieťaťa do školy stačí informovať, že domácnosti sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi.

V prípade, ak sa domácnosti neposkytuje pomoc v hmotnej núdzi a na dieťaťa v základnej škole alebo v poslednom ročníku materskej školy si ani jeden člen domácnosti nemôže uplatniť nárok na takzvaný zvýšený daňový bonus, zriaďovateľ školy má k dispozícii vzor čestného vyhlásenia, v ktorom uvedenú skutočnosť zástupca dieťaťa potvrdí.

Všetky ostatné kroky zabezpečí zriaďovateľ školy v súčinnosti s úradom práce, sociálnych vecí a rodiny. Rodič len informuje zriaďovateľa školy o poskytovaní pomoci v hmotnej núdzi, prípadne podpíše čestné vyhlásenie o neuplatnení si zvýšeného daňového bonusu.

Čo treba spĺňať pre získanie dotácie na stravu pre dieťa?

Na dotáciu na stravu má nárok dieťaťa cudzina legálne sa zdržiavajúceho na území Slovenska, ktoré navštevuje materskú školu alebo základnú školu a odoberie obed. Zároveň musí spĺňať podmienku, že domácnosti sa poskytuje

pomoc v hmotnej núdzi alebo na dieťa v základnej škole alebo v poslednom ročníku materskej školy si ani jeden člen domácnosti nemôže uplatniť takzvaný zvýšený daňový bonus.

Odkedy majú deti nárok na dotáciu na stravu?

Dotácia na stravu môže byť na dieťa poskytnutá až od 1. dňa kalendárneho mesiaca, kedy sa domácnosti poskytuje pomoc v hmotnej núdzi. To znamená, že ak rodina s dieťaťom prišla na územie Slovenska v marci 2022 a v tomto mesiaci požiada o pomoc v hmotnej núdzi, dieťa bude mať nárok na dotáciu na stravu až od mesiaca apríl 2022, kedy sa domácnosti pomoc v hmotnej núdzi vyplatí.

Ak dieťa začne navštevovať školu pred splnením podmienky poskytnutia pomoci v hmotnej núdzi, dieťaťu v základnej škole a v poslednom ročníku materskej školy je možné dotáciu na stravu poskytnúť od nástupu dieťaťa do školy v prípade, ak si ani jeden člen domácnosti na toto dieťa neuplatňuje takzvaný zvýšený daňový bonus.

Otázky – služby maloletým:

Ako postupovať pri vybavení opatrovníctva?

Osobe, ktorej odovzdal rodič dieťa do starostlivosti, odporúčame, aby podala na súd v mieste súčasného pobytu dieťaťa návrh o ustanovenie za opatrovníka. Až súdom stanovený opatrovník bude môcť dieťaťu vybaviť dočasné útočisko, zdravotnú starostlivosť, školskú výchovu a iné. Opatrovník môže dieťa zastupovať v otázkach nevyhnutných pre dočasný pobyt na Slovensku.

Pomoc pri spísaní návrhu o ustanovenie za opatrovníka poskytnú zamestnanci úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v mieste súčasného pobytu dieťaťa.

Áké úkony treba v súvislosti s vybavením opatrovníctva urobiť?

Treba podať návrh o ustanovenie za opatrovníka na súd v mieste, kde aktuálne prebýva dieťa. Pomoc pri spísaní návrhu o ustanovenie za opatrovníka poskytnú zamestnanci úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

Ako dlho trvá vybavenie opatrovníctva?

O ustanovení opatrovníka rozhoduje súd. Ohľadne lehôt na vybavenie odporúčame obrátiť sa na príslušný súd.

Čo ak som osoba blízka dieťaťu, ale nevybavím si opatrovníctvo? Bude v takomto prípade dieťa zaradené do detského domova?

V prípade, ak je dieťa v starostlivosti príbuzných alebo blízkych, nie je dôvod na jeho umiestnenie do centra pre deti a rodiny. V centrách sú umiestnené deti,

ktoré sa na území SR ocitli samé, bez sprievodu rodiča, prípadne dieťaťu blízkej osoby.

Overovať totožnosť a vzťah dieťaťa k osobe, s ktorou prišlo, je v kompetencii Úradu hraničnej a cudzineckej polície.

Dôležité je vedieť, že na zabezpečenie úkonov v záujme dieťaťa, ktoré nemôžu aktuálne vykonávať rodičia, je potrebné pre dieťa ustanoviť opatrovníka. Ten zastúpi neprítomných rodičov napríklad pri zabezpečení zdravotnej starostlivosti pre dieťa, návštevy školy, škôlky, požiadaní o dočasné útočisko.

Dá sa štatút odídenca vybaviť pre dieťa ešte pred vybavením opatrovníctva, alebo treba najskôr vybaviť opatrovníctvo?

O dočasné útočisko pre dieťa môže požiadať len rodič, ako zákonný zástupca dieťaťa, alebo súdom ustanovený opatrovník. Ustanovenie opatrovníka je potrebné vtedy, ak dieťa nie je na Slovensku so zákonným zástupcom.

Aké sú práva a povinnosti ustanoveného opatrovníka voči maloletým deťom?

Súd určí rozsah práv a povinností opatrovníka pri zastupovaní neprítomných rodičov pri výkone rodičovských práv a povinností.

Ako sa dieťa z Ukrajiny dostane do detského domova?

Dieťa, ktoré sa ocitne na Slovensku bez rodičov a nie je v starostlivosti príbuzného alebo osoby, ku ktorej má dieťa blízky vzťah, umiestni Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny v spolupráci s Úradom hraničnej a cudzineckej polície do centra pre deti a rodiny. Centrum poskytuje odbornú pomoc a starostlivosť o dieťa, bývanie, stravovanie, zdravotnú starostlivosť, povinnú školskú dochádzku a prípravu na povolanie.

Ako dlho môže dieťa pobudnúť v detskom domove?

V centre pre deti a rodiny dieťa zotrvá do času, kým sa môže ujať starostlivosti oň rodič, poprípade príbuzný alebo dieťaťu blízka osoba.

Môžu deti v detskom domove telefonovať svojej rodine?

Dieťa je podporované v udržiavaní kontaktov s rodinou a môže s ňou telefonovať.

Aký denný režim majú deti v detskom domove?

Denný režim detí v centre pre deti a rodiny je prispôsobený ich veku, intelektu ako aj záujmom tak, aby boli zabezpečené ich potreby, školské a vzdelávacie povinnosti a voľnočasové záujmy. Deti sa spolupodieľajú na organizovaní a plánovaní činností počas dňa, sú nápomocné aj pri jednoduchých domácich

prácach. Každé centrum má vo svojom programe podrobne spracovaný denný režim. Program je verejne dostupný na webovom sídle centra.